

Guía Docente

Datos Identificativos					2016/17
Asignatura (*)	Fundamentos de Automática	Código	770G01017		
Titulación	Grao en Enxeñaría Eléctrica				
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Grao	2º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6	
Idioma	Castelán				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Enxeñaría Industrial				
Coordinación	Vega Vega, Rafael Alejandro	Correo electrónico	rafael.alejandro.vega.vega@udc.es		
Profesorado	Vega Vega, Rafael Alejandro	Correo electrónico	rafael.alejandro.vega.vega@udc.es		
Web					
Descrición xeral	Na industria actual, e mesmo entre os produtos de consumo máis usuais, empréganse múltiples sistemas sobre os que se aplican métodos modernos de control. É por iso que se necesitan técnicos con capacidade para "comprender", "desenvolver" e "aplicar" devanditos métodos. As Escolas e Centros onde se estude Enxeñaría deben dotar aos seus Alumnos das facultades e coñecementos necesarios que lles permitan, sobre todo, "comprender" e "desenvolver", para que na súa incorporación ao mundo laboral, en colaboración coa experiencia da Empresa, "desenvolver" e "aplique" devanditos métodos con maior profundidade. As funcións que permiten o anterior son, entre outras: - Comprender a utilidade do Control Automático, no noso caso, de sistemas lineais e contínuos, e coñecer as súas aplicacións tanto industriais como en produtos de utilización sistemática, como o son moitos dos de consumo habitual. - Coñecer e comprender os conceptos de estabilidade e precisión dos sistemas realimentados de control. - Coñecer e saber utilizar os métodos analíticos necesarios para: - A modelización de sistemas físicos. - A análise tanto dinámica como estático dos sistemas nos dominios temporal e frecuencial. - O deseño do regulador máis adecuado, que cumpra as especificacións esixidas polo usuario, para cada sistema de control. - Coñecer a finalidade de cada un dos elementos que forman parte dun sistema de control, como poden ser os actuadores, sensores, reguladores, etc. - Elixir, entre as múltiples posibilidades, a estrutura de control a implantar máis adecuada.				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título

Coñece as propiedades da realimentación e as accións básicas de control	A3 A4 A17 A30 A31 A34	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7	C1 C3 C4 C6 C8
Coñece e sabe aplicar as técnicas de deseño de control de sistemas continuos monovariáveis, no dominio temporal	A6 A17 A30 A31 A34	B1 B6	C3
Coñece e sabe aplicar as técnicas de deseño de control de sistemas continuos monovariáveis, no dominio frecuencial	A6 A17 A30 A31 A34	B1 B6 B7	C3
Coñece e sabe seleccionar esquemas básicos de control	A6 A17 A30 A31 A34	B1 B6 B7	C3
Coñece e sabe aplicar as técnicas básicas de programación de automatismos en autómatas programables	A17 A30 A31 A34	B4 B6	C3

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 0 "Introdución á Automatización";	0.1.- Introdución. 0.2.- Arquitectura e compoñentes. 0.3.- Tipos de control. 0.4.- Etapas na Automatización.
BLOQUE TEMÁTICO I TEMAS 1 al 4	Representación dos sistemas de control
TEMA 1 "Repaso físico-matemático";	1.1.- Sistemas físicos elementais. 1.2.- Fórmulas e teoremas matemáticos elementais. Problemas.
TEMA 2 "Sistemas de Control Automático";	2.1.- Sistemas de control automático 2.2.- Clasificación dos sistemas de control. 2.3.- Sistemas dinámicos de control. 2.4.- Sistemas lineais. Linealización. 2.5.- Reguladores e servomecanismos. Diferencias. 2.6.- Sistemas en bucle aberto e en bucle pechado. 2.7.- Elementos dun sistema. Problemas.

TEMA 3 "Función de transferencia y Diagrama de bloques";	3.1.- Modelo matemático de un sistema dinámico. 3.2.- Función de transferencia. Definición. 3.3.- Diagrama de bloques. 3.4.- Reducción del diagrama de bloques: flujograma y fórmula de Mason. Problemas.
TEMA 4 "Sistemas realimentados de control automático";	4.1.- Sistemas con realimentación da saída. Definición. 4.2.- Sensibilidade. 4.3.- Efectos da realimentación sobre un sistema de control. Problemas.
BLOQUE TEMÁTICO II TEMAS 5 al 7	Análise temporal de sistemas
TEMA 5 "Respuesta temporal dun sistema dinámico de control";	5.1.- Introducción. 5.2.- Resposta impulsional dun sistema. 5.3.- Integral de Convolución. 5.4.- Resposta temporal dun sistema de primeira orde. 5.5.- Resposta temporal dun sistema de segunda orde. 5.6.- Sistemas de orde superior. Concepto de estabilidade. 5.7.- Estudio da estabilidade dun sistema por medio da localización dos seus polos en cadea pechada no plano complexo. 5.8.- Criterio de estabilidade de Routh. Propiedades. Aplicacións. Problemas.
TEMA 6 "Erro en réxime permanente de sistemas realimentados";	6.1.- Erro en réxime permanente. 6.2.- Tipo dun sistema. 6.3.- Sinais de entrada e constantes de erro. 6.4.- Erros con realimentación non unitaria. Problemas.
TEMA 7 "Estudo da estabilidade dun sistema realimentado mediante o lugar das raíces";	7.1.- Lugar xeométrico das raíces. 7.2.- Condicións básicas do lugar das raíces. 7.3.- Regras de construción do lugar 7.4.- O contorno das raíces. Problemas.
BLOQUE TEMÁTICO III TEMAS 8 al 11	Análise frecuencial de sistemas
TEMA 8 "Resposta frecuencial dun sistema";	8.1.- Introducción. 8.2.- Resposta de frecuencia. 8.3.- Resposta de frecuencia e diagrama cero-polar. 8.4.- Representacións gráficas. Problemas.
TEMA 9 "Diagramas de Bode ou logarítmicos";	9.1.- Introducción. 9.2.- Representación de termos. 9.3.- Sistemas de fase mínima e sistemas de fase non mínima. Problemas.
TEMA 10 "Criterio de estabilidade de Nyquist";	10.1.- Diagrama polar. 10.2.- Criterio de estabilidade de Nyquist Problemas.

TEMA 11 "Estabilidade relativa"	11.1.- Estabilidade relativa. 11.2.- Marxe de ganancia e marxe de fase. 11.3.- Estabilidade nos diagramas de Bode. 11.4.- Frecuencia de corte e ancho de banda. 11.5.- Especificacións frecuenciales. 11.6.- Relación entre a resposta en frecuencia e a resposta temporal. 11.7.- Resposta de frecuencia en bucle pechado. Problemas.
BLOQUE TEMÁTICO IV TEMAS 12 al 13	Deseño de Sistemas
TEMA 12 "Introdución al deseño"	12.1.- Introducción. 12.2.- Tipos de compensación. 12.3.- Especificacións de funcionamento. 12.4.- Condicións básicas. Problemas.
TEMA 13 "Reguladores e redes de compensación"	13.1.- Regulador P. 13.2.- Regulador PD: rede de adianto de fase. 13.3.- Regulador PI: rede de atraso de fase. 13.4.- Regulador PID: rede de atraso-adianto de fase. 13.5.- Etapas de deseño. Problemas.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A3 A4 A6 A15 A16 A17 A30 A31 A34 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C3 C4 C6 C7 C8	21	21	42
Solución de problemas	A3 A4 A6 A15 A16 A17 A30 A31 A34 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C3 C4 C6 C7 C8	21	35	56
Proba obxectiva	A3 A4 A6 A15 A16 A17 A30 A31 A34 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C3 C4 C6 C7 C8	4	20	24
Prácticas de laboratorio	A3 A4 A6 A15 A16 A17 A30 A31 A34 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C3 C4 C6 C7 C8	9	6	15
Proba de resposta múltiple	A3 A4 A6 A15 A16 A17 A30 A31 A34 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C3 C4 C6 C7 C8	2	8	10
Atención personalizada		3	0	3
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Nela iranse desenvolvendo os conceptos e fórmulas necesarios para a comprensión e análise dos sistemas lineais de control, desde os conceptos de diagramas de bloques, estabilidade, precisión, etc., pasando polas análises temporais e frecuenciales, cos métodos utilizados para o seu estudo, ata o deseño dun regulador.
Solución de problemas	Realizaranse exercicios e problemas complementarios aos conceptos desenvolvidos nas sesións maxistras, que servirán para a asimilación destes, para a comprensión da Materia e para a avaliación continua do Alumno. A nota obtida na solución de problemas pode chegar a ser de 1 punto.
Proba obxectiva	Consistirá na realización dun exame no que se pode pór un test, cuestións teóricas, cuestións prácticas, problemas e/ou exercicios. A nota obtida no devandito exame será máxima de 7 puntos, e é imprescindible obter unha mínima de 3.5 para poder aprobar a Materia.
Prácticas de laboratorio	Realizaranse unha serie de prácticas que consistirán no control dun motor de corrente continua, ao que se lle realizarán análises tanto temporais como frecuenciales estudando, en cada caso, as posibles respostas. Poderíanse tamén realizar sesións de simulación. As prácticas de laboratorio son obrigatorias para o Alumno, isto quere dicir, que hai que realizalas todas para poder aprobar a Materia. A nota obtida nas prácticas pode chegar a ser de 1 punto.
Proba de resposta múltiple	Consisten en 1 ou 2 exames sinxelos realizados ao finalizar os bloques temáticos I e II, e onde se pode pór un test, exercicios, cuestións teóricas, etc. A nota obtida nestas probas pode chegar a ser de 1 punto.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Asociadas ás leccións maxistras e de solución de problemas, cada Alumno dispón para a resolución das súas dúbidas, das correspondente sesións de tutoría personalizada.
Solución de problemas	A realización das prácticas de laboratorio será levada persoalmente por un dos profesores designados.
Sesión maxistral	O alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, recibirá instrucións precisas de forma personalizada.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	A3 A4 A6 A15 A16 A17 A30 A31 A34 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C3 C4 C6 C7 C8	As prácticas de laboratorio son obrigatorias, hai que realizalas todas para poder aprobar a Materia. Ademais, poden servir para sumar ata 1 punto na nota final, distribuído da seguinte maneira: - 0.5 puntos segundo o grao de resolución e presentación do manual e informes de prácticas. - 0.5 puntos segundo o grao de implicación do Alumno nas prácticas e na súa capacidade de resposta ás preguntas expostas durante a realización das prácticas. As prácticas de Laboratorio representan o 10% da puntuación da Materia, sempre que se asista con regularidade a clase.	10
Proba obxectiva	A3 A4 A6 A15 A16 A17 A30 A31 A34 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C3 C4 C6 C7 C8	Resolución de cuestións, exercicios e problemas na aula. Preténdese avaliar o Interese e a Actitude do Alumno, así como o estudo continuo da Materia mediante a súa participación activa. A solución de problemas representa o 10% da puntuación da Materia, sempre que se asista con regularidade a clase.	70

Solución de problemas	A3 A4 A6 A15 A16 A17 A30 A31 A34 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C3 C4 C6 C7 C8	Resolución de cuestións, exercicios e problemas na aula. Preténdese avaliar o Interese e a Actitude do Alumno, así como o estudo continuo da Materia mediante a súa participación activa. A solución de problemas representa o 10% da puntuación da Materia, sempre que se asista con regularidade a clase.	10
Proba de resposta múltiple	A3 A4 A6 A15 A16 A17 A30 A31 A34 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C3 C4 C6 C7 C8	A nota obtida en cada un destes exames será como máximo de 10 puntos. Estes exames poden consistir nun test, exercicios, cuestións teóricas, etc. Poden servir para sumar 1 punto na nota final, da seguinte maneira: - 0.5 puntos por cada exame puntuado entre 6 e 10 puntos. Estas probas representan o 10% da puntuación da Materia, sempre que se asista con regularidade a clase.	10
Outros			

Observacións avaliación

Para que un Alumno sexa avaliado, ha de ter en conta que a asistencia a clase é obrigatoria, co cal, o Profesor controlará a asistencia cando crea oportuno. Ao finalizar o curso, cada Alumno terá o obxectivo de Asistencia alcanzado ou non. Se a nota da Proba Obxectiva é maior ou igual a 3.5 puntos e se se ten a Asistencia, a nota final da Materia será a suma das notas da Proba Obxectiva, as Prácticas de Laboratorio, a Solución de Problemas e as Probas de Resposta Múltiple. Se a nota da Proba Obxectiva é menor de 3.5 puntos ou se non se ten a Asistencia, a nota final da Materia será a da Proba Obxectiva. Ó alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, se lle exixirá ó menos un 5 sobre 7 na proba obxectiva e despois un exame das prácticas. Os Alumnos que repitan matrícula poden optar entre repetir ou non a Asistencia, as Prácticas de Laboratorio e as Probas Mixtas. En caso negativo gardaranse as notas do curso anterior e os Alumnos deberán informar o Profesor ao principio do curso de que parte ou partes non van repetir.

Fontes de información

Bibliografía básica	- FRANCISCO OLIVER CHARLÓN (). Teoría abreviada y problemas resueltos de sistemas lineales de control. - Katsuhiko Ogata (2.003). Ingeniería de Control moderna. Prentice Hall - Rohrs-Melsa-Schultz (1.994). Sistemas de Control Lineal. McGraw-Hill - José Gómez Campomanes (1.986). Análisis y diseño de los Sistemas Automáticos de Control (2 tomos). Ediciones Júcar - BENJAMÍN KUO (1996). Sistemas de control automático. Prentice Hall - DORF/BISHOP (2005). Sistemas de control moderno. Prentice Hall La principal fuente de información son los apuntes de clase. La bibliografía adjunta sirve para completarlos y profundizar en la materia
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Cálculo/770G01001
Física I/770G01003
Física II/770G01007
Ecuacións Diferenciais/770G01011
Fundamentos de Electricidade/770G01013
Fundamentos de Electrónica/770G01018

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Informática/770G01002

Materias que continúan o temario

Automatización I/770G01024

Enxeñaría de Control/770G01028

Automatización II/770G01037

Sistemas de Control Intelixente/770G01043

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías